

A volt őrparancsnokok emlékének

1945-ig az egész ország 90%-ának területén 1317 gyalog, lovas, vegyes, közlekedési és hradó őr látta el a közbiztonsági szolgálatot.

Ennek az 1317 csendőr őrnek a vállára nehezedett az ún. vidék, vagyis kis- és nagy-községek, összesen 6,782 község közbiztonsági szolgálata, mely nem csekély mértékben terhelte az őrök parancsnokait.

A járőrtársi, járőrvezetői, majd őrparancsnoki tanfolyamokat sikeresen elvégzett és 16-20 évi hosszú szolgálattal rendelkező, igen jól minősített csendőrök lettek őrparancsnokok.

A csendőrségi szolgálati szabályzat, a SZUT, oldalakat szentelt az őrparancsnok tevékenységnek, de mindezekon túl voltak meg nem írt szabályok, köteleességek és felelősségek, melyek talpig rátermett, sok elméleti és gyakorlati tapasztalattal, tudással párosult sok türelmet, megértést, önfegyelmet és becsületes gondolkozást kívántak meg az őrparancsnoktól.

Az élet minden jelenségére, megnyilvánulására szabályokat, vagy eljárásokat felállítani majdnem lehetetlen. Az őrparancsnoknak a helyzetet mérlegelve – amikor az élet őt rendkívüli, vagy sürgős megoldást kívánó helyzet elé állította – mindig egyedül, minden segítség nélkül, önállóan kellett cselekednie, döntenie, illetve megoldani feladatait, ami egész embert, határozott eljárást igényelt.

Egy-egy őr létszáma 8-24 fő között váltakozott, de ha vezénylések voltak, vagy éppen betegség fordult elő, 6-ra is leesett a szolgálatteljesítők létszáma. Már maga az alárendeltekéről való gondoskodás, személyi kérdések, mint egészségügy, ételmezés, szabadság, oktatás, a laktanya rendben tartása, stb. sok lelkiismeretes és tapintatos érzést és magatartást követelt. Ez pedig mind csak mellékes foglalkozás volt. A fő cél, amire az őrparancsnok összpontosította figyelmét, az őrskörlet nyugalma és közbiztonsága volt. Ehhez járult még a lakosság nem a közbiztonsággal összefüggő ügyes-bajos dolgainak tanáccsal, utánjárással való elintézése.

Az őrparancsnoknak úgyszólván minden embert ismernie kellett, akik őrskörletében laktak, de nemcsak személyileg, hanem tájékozva kellett lennie azok magán és anyagi viszonyairól egyaránt. Ez a személyi és helyi ismeret adta meg az őrparancsnok számára azt az alapot, hogy sohase találta magát kiismerhetlen helyzetben és döntenie tudott kényes ügyekben is.

A szabályoknak, köteleességeknek és felelősségeknek való eleget tétel talpig rátermettséget, sok elméleti és gyakorlati tapasztalattal, tudással párosult sok türelmet, megértést, önfegyelmet és becsületes gondolkozást kívántak meg az őrparancsnoktól.

A hatóságokkal való érinkezés, valamint azok hatáskörének ismerete egyik alapvető követelmény volt egy jó őrparancsnok esetében.

A háborús viszonyok, közel 5 esztendőn át, újabb terheket rótt az őrparancsnokokra. Sok járőrvezetőt hadiszolgálatra vezényeltek, az őröket feltöltötték járőrtárs és járőrvezetői tanfolyamot nem végzett csendőrökkel, tartalékos csendőrökkel és pót csendőrökkel, akik több oktatást, nevelést, felügyeletet igényeltek a szolgálat ellátásához. Újabb és újabb közgazdasági, közellátási rendeletek, rendelkezések jelentek meg, melyek az ország anyagi, főleg ételmezési nehézségeivel függtek össze, számtalan új kihágást, vétséget tartalmaztak, ami az őrök munkáját még jobban megterhelte.

A meglehetősen nagyszámú katonaszökevény is sok gondot okozott és a partizán-elhárítás is a csendőrség kötelességévé lett.

A háborúból hazatért és leszerelt katonák előbbi polgári fegyelme meglazult, ami számos verekedésben és veszekedésben nyilvánult meg.

Mindenhez hozzájárult az a szorongó érzés, ami az őrsöket sem kímélte meg, hogy a háború mind inkább közeledett az ország határához, míg azután 1944-ben megkezdődött egyes őrsök visszavonása, amikor is nem egy őrs súlyos, veszteségteljes harcba keveredett az ellenséggel.

Nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy 1944-ig a csendőrség területén az ország közbiztonsága igen jó volt és ez főleg az őrsparancsnokok érdeme volt.

A vidék közbiztonságának súlyát viselő őrsök és őrsparancsnokok mindent megtettek annak érdekében, hogy a rend és biztonság fennmaradjon az utolsó percig. Ez az ő érdemük volt és ezért őket ma is elismerés és dicséret illeti meg.

Sok volt őrsparancsnok van itt kint az emigrációban, akik felemelt fejjel, büszke önérzettel gondolhatnak vissza egykori szolgálatukra. Isten tartsa meg őket erőben, egészségben még sokáig!

Ugyanekkor kegyelettel őrizzük meg emlékét azoknak, akik életüket áldozták hazájukért, s szeretettel gondolunk ma is otton sínylődő bajtársainkra.

K.L.

Bajtársi Levél 57. évfolyam, 2. szám